

ಲಂಬಾಣಿ ಸಮುದಾಯದ ಉಡುಗೆ-ತೊಡುಗೆಗಳ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಚರಣೆ

ವೀಣಾ ಎಲ್. ವೈ* ಮತ್ತು ಡಾ. ಎಸ್. ಬಿ. ರಾಶೋಡ**

* ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ

** ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಹಾಗೂ ಸಂಶೋಧನಾ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು (ಕನ್ನಡ.ವಿ.ವಿ), ಎಸ್. ಎಸ್. ಕೆ. ಹಾಗೂ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಚಿಡಚಣಿ

ಸಾರಾಂಶ (Abstract)

ಭಾರತವು ವಿವಿಧತೆಯಲ್ಲಿ ಏಕತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದ್ದು, ವಿವಿಧ ಧರ್ಮ, ಒಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯಗಳು ಇಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಮುದಾಯಗಳ ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಅಭಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸಮುದಾಯದಿಂದ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನತೆ ಮತ್ತು ಸಾ ಹೊಂದಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ ಅಂತಹ ಅನೇಕ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಲಂಬಾಣಿ ಸಮುದಾಯವು ಒಂದು. ಲಂಬಾಣಿ ಸಮುದಾಯವು ರಾಷ್ಟ್ರದ ವಿವಿಧ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದು ತಮ್ಮದೇಯಾದ ಸಾಮಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಲಂಬಾಣಿ ಸಮುದಾಯದ ಉಡುಗೆ-ತೊಡುಗೆಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟತೆ : ಅವರ ಜೀವನಾವರ್ತಕ/ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮುಖ್ಯ ಪದಗಳು (Keywords): ಲಂಬಾಣಿ, ಬಂಜಾರ, ಉಡುಗೆ-ತೊಡುಗೆ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು.

ಪೀಠಿಕೆ

ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು, ಸಂಶೋಧಕರು ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನಕಾರರನ್ನು ಭಾ ಒಡಕಟ್ಟು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆಕರ್ಷಿಸಿದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಲಂಬಾಣಿ ಸಮುದಾಯದ ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆಯು ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಗಮನ ಸೆಳೆದಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಲಂಬಾಣಿ ಸಮುದಾಯದ ಉಡು ತೊಡುಗೆ ಜಗತ್ತಿನ ಇನ್ನಾವುದೇ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರದ ಕಲೆಗಳ ಆಗರ. ಲಂಬಾಣಿ ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಸಾವಿರಾರು ಪುಟಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ. ಅದು ಕೇ ಉಡುಗೆಯಾಗದೆ ಅಸಾಧಾರಣ ಕಲೆಯಾಗಿ, ಆ ಜನಾಂಗದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಉತ್ತುಂಗ ಸೌಂದರ್ಯದ ಸಾಗರವಾಗಿ; ತಾಳ್ಮೆಯನ್ನು ನೈಪುಣ್ಯವನ್ನು ಕಲಾ ಪ್ರೌಢಿಮೆಯನ್ನು ಬಡತನ ಸವಾಲಿಗೊಡ್ಡಿ ರಚಿಸಿದ ಜೀವಂತ ಕೃತಿಗಳವು. ಲಂಬಾಣಿ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಇನ್ನಿಲ್ಲದಂತೆ ಚೆಲುವಿಯರನ್ನಾ

Please cite this article as: ವೀಣಾ ಎಲ್. ವೈ* ಮತ್ತು ಡಾ. ಎಸ್. ಬಿ. ರಾಶೋಡ** (2021). ಲಂಬಾಣಿ ಸಮುದಾಯದ ಉಡುಗೆ-ತೊಡುಗೆಗಳ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು. ಪ್ರತಿಬಿಂಬ: ಮಲ್ಟಿಡಿಸಿಪ್ಲಿನರಿ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಪತ್ರಿಕೆ, 3(1), 34-41.

ಆ ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆ ಕೇವಲ ಸೌಂದರ್ಯ ವರ್ಧಕ ವಸ್ತುವಾಗಿರದೆ, ಉಟ್ಟ ಸ್ತ್ರೀಯರೇ ಒಂದು ಅಸಾಧಾರಣ ಕಲಾಕೃತಿಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಲಂಬಾಣಿಗಳ ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಹಿಂದೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕಾರಣಗಳು, ದಂತ ಕತೆಗಳು, ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಅಂಶಗಳು, ರಕ್ಷಣಾ ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆ, ಆಭರಣಗಳೇ ಆಯುಧಗಳಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾದ ಸಂಗತಿಗಳು ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಎಡ್ಜರ್ ಥರ್ಸ್ಟನ್ ಸೇರಿದಂತೆ ಹಿಡಿದು ವಿದೇಶಿ ಚಿಂತಕರು ದೇಶೀಯ ಚಿಂತಕರು ಸಂಶೋಧಕರು ಬಹಳವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಲಂಬಾಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕುರಿತು ಲಂಬಾಣಿ ಸಮುದಾಯದ ಚಿಂತಕರೇ ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ಹೊರತೆಗೆದಿರುವ ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಅವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಲಂಬಾಣಿ ಸಮುದಾಯದ ಕಸೂತಿ ಕಲೆಗಳು

ಕಸೂತಿಯ ಮೂಲಕ ಅರಳಿದ ಲಂಬಾಣಿಗಳ ಆಕರ್ಷಕ ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆಗಳು ಕಚ್ ಚಮ್ಮಾರರ ಕಸೂತಿ ಕಲೆ, ಹಾಗೂ ಬಲೂಚಿಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಉಡುಪಿನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೋ, ರಾಜಸ್ಥಾನ, ಗುಜರಾತ್, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಮಹಿಳೆಯರ ಉಡುಪುಗಳ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದಲೋ ಪರಿಷ್ಕೃತಗೊಂಡು ದೊಂಬರಾಟ ಆಡುವಾಗ ನೋಡುಗರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಲು ಅತ್ಯಂತ ನಾಜೂಕಿನಿಂದ ತಯಾರಿಸಲಾಗಿರಬಹುದಾದ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದ್ದು, ಆ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಬರಬರುತ್ತಾ ಅವು ಅತ್ಯಂತ ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಅರಳಿದವು. ಹರಿಲಾಲ ಪವಾರರು ತಮ್ಮ "ಬದುಕೊಂದು ಚಿತ್ತಾರ ಲಂಬಾಣಿ ಬುಡಕಟ್ಟು" ಎಂಬ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಐತಿಹ್ಯಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ, "ಯುದ್ಧ ವೀರರಾದ ಲಂಬಾಣಿಗರ ಪೂರ್ವಜರಲ್ಲೊಬ್ಬನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆಂದು ಧಾವಿಸಿ ಹೋಗಿ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಅಕಾಲ ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ತಿಳಿದು, ತನ್ನ ಪೋಷಾಕುಗಳನ್ನು ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕಸೂತಿ ಕೆಲಸದಿಂದ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ಸತಿ 'ಚಿತೆ' ಏರಿತ ಸಂಗತಿ ಅತ್ಯಂತ ರೋಮಾಂಚಕವಾಗಿದೆ. ಅನಾಗರಿಕತೆಯಿಂದ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಹೊಸ್ತಿಲಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಡುತ್ತಿರುವ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈ ವೀರಶಿರೋಮಣಿಯು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದ ಅಪೂರ್ಣ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಯವರು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಪೂರ್ಣ ಬಟ್ಟೆಗಳೆಂದೇ ಧರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಕಾರಣ ಇಂದು ಲಂಬಾಣಿಗರು ಧರಿಸುವ ಲಂಗ (ಪೇಟಿಯಾ) ಹಾಗೂ ಕುಪ್ಪಸ (ಕಾಂಚಳಿ) ಇವೆರಡೂ ಅಪೂರ್ಣ ಬಟ್ಟೆಗಳಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಲಂಗದ ಎಡಗಡೆಗೆ ಇಂದಿಗೂ ಕಾಲುಭಾಗ ಹೊಲಿಯದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಕುಪ್ಪಸವು ಕೂಡ ಕೇವಲ ಎದೆ ಮುಚ್ಚುವ ಬೆನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಾಣುವ ಅಪೂರ್ಣ ಪೋಷಾಕು. ಇನ್ನು 'ಛಾಂಟಿಯಾ' ಎನ್ನುವ ಮೇಲ್ನುಸುಕು ಪ್ರಾಯಶಃ ಮೊದ ಮೊದಲು ಇದ್ದಂತಿಲ್ಲ. ಮೇಲಿನ ಎರಡೂ ಅಪೂರ್ಣ ಪೋಷಾಕುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆಂದು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ." ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಹರಿಲಾಲಪವಾರರವರೇ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ದಂತಕಥೆಯ ಪ್ರಕಾರ "ಈಗಿರುವ ಹೈದರಾಬಾದ ನಗರ ಮೊದಲು ಭಾಗಾನಗರ ಅಥವಾ ಭಾಗ್ಯನಗರ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಹೈದರಾಬಾದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು 1589 ರಲ್ಲಿ 'ಮಹಮ್ಮದ್ ಕೂಲಿ ಕುತಬ್ಬಾಹಿ' ಮನೆತನದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಈತ ಗೋಲಕೊಂಡಾ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಮೂಸಾನದಿ ದಂಡೆಯ ಆಚೆ ಈಚೆ ಹೈದರಾಬಾದ